

BIJLAGE: ACCREDITATIE PABO'S (VERSLAG NVAO)

De NVAO heeft op 23 juni 2009 de aanvragen voor accreditatie van de pabo's afgehandeld. De instellingen hebben de aanvragen voor accreditatie gedaan op basis van rapporten van visiterende en beoordelende instanties (VBI's). De NVAO heeft de aanvragen als cluster behandeld. Van de op 1 januari 2009 in behandeling genomen 27 aanvragen zijn er 16 beoordeeld door panels van NQA, 7 door panels van Hobéon Certificering B.V. en 4 door panels van Certiked B.V..

De samenstelling van de panels is gebeurd met goedkeuring van de NVAO. De panels hebben hun bezoeken aan de pabo-opleidingen afgelegd volgens het stramien dat de NVAO en de VBI's overeen gekomen waren. Op verzoek van de staatssecretaris van Onderwijs, mevrouw M. van Bijsterveldt-Vliegenthart, zijn de bezoeken van de panels met één dag uitgebreid, waardoor meer tijd beschikbaar kwam om extra aandacht te schenken aan de kwaliteit van "beoordeling en toetsing" en van het "gerealiseerde HBO-niveau".

De rapporten schetsen een beeld van de pabo-sector dat gekarakteriseerd kan worden als "werk in uitvoering, gericht op versterking van de kennisbasis en de borging daarvan". De pabo's blijken responsief te zijn voor de maatschappelijke ongerustheid over het niveau van de afgestudeerden. Daarmee tonen zij aan zich bewust te zijn van de cruciale rol die zij vervullen voor een van de fundamenteën van het onderwijs, het opleiden van leraren voor het primair onderwijs.

Uit de rapporten blijkt overduidelijk welk effect de verplichte taal- en rekentoetsen op de kwaliteit van de afgestudeerden (zullen) hebben. De toetsen hebben geleid tot een aanscherping van het niveau en dus tot een verklaarbare verlaging van het rendement. Hoe vervelend dat laatste met het oog op het lerarentekort ook is, het lijdt geen twijfel dat de taal- en rekenvaardigheden van toekomstige leraren op goed niveau aanwezig dienen te zijn.

De rapporten laten zien dat de aandacht voor het verwerven van "kennis en inzicht" over de hele linie is toegenomen. Bovendien wordt duidelijk dat de opleidingen meer aandacht zijn gaan geven aan het "evidence based"-handelen van aankomende leraren door het opnemen van "onderzoekslijnen" in het curriculum. Verder valt op dat stevig wordt ingezet op een versterking van het docentencorps van de pabo's, zowel door het aantrekken van nieuwe docenten, als door een professionalisering van de zittende staf op inhoud en didactische vaardigheden. Men kan dus concluderen dat de pabo's een goede uitvoering hebben gegeven aan de beleidsagenda Lerarenopleidingen, zoals overeengekomen tussen de staatssecretaris en de HBO-raad.

Toch zijn waarschuwingen nog niet overbodig. In veel rapporten valt te lezen dat blijvende aandacht nodig is voor de borging van het HBO-niveau van de studenten. Dat geldt zowel voor de wijze waarop de studenten getoetst worden in assessments en tentamens, als voor het niveau dat gerealiseerd wordt in de afsluitende werkstukken en stageverslagen. De diepgang, de verbinding tussen theorie en praktijk en het laten zien hoe men de verworven kennis en inzichten kan toepassen, verdienen nog meer aandacht. Een behoorlijk aantal pabo's heeft inmiddels overtuigend bewijs geleverd van een succesvolle aanpak op dit terrein, andere hebben vooral in 2008 nog maatregelen genomen.

De NVAO heeft op grond van zijn eigenstandig oordeel over wat de rapporten vermelden besloten 7 opleidingen thans nog niet te accrediteren, juist op grond van de noodzaak om geen twijfel te laten bestaan over de borging van het HBO-niveau.

Bij vijf opleidingen, die met name in 2007 en 2008 nog allerlei maatregelen genomen hebben om het HBO-niveau overtuigend te behalen, zal een door de NVAO ingesteld panel van deskundigen de afstudeerproducten die in 2009 zijn gemaakt door studenten, aan een extra oordeel onderwerpen. Deze vijf opleidingen zijn de volgende:

- pabo Hogeschool van Amsterdam
- pabo Marnixacademie PC Hogeschool
- pabo Iselinge, Educatieve Faculteit
- pabo Hogeschool IPABO
- pabo Christelijke Hogeschool Windesheim

Bij de pabo van de Hogeschool Leiden is geconstateerd dat in de loop van 2008 op allerlei terreinen beleid is geïnitieerd dat door het panel als terecht, veelbelovend en (potentieel) effectief is benoemd. De beoordeling door dit panel heeft dus noodgedwongen deels het karakter van plantoetsing gehad. Dat is voor accreditatie echter niet genoeg. Daarom zal bij deze pabo een aanvullende beoordeling plaatsvinden.

Bij de pabo van de Hogeschool Zuyd tenslotte bevat het rapport een aantal oordelen die niet of nauwelijks gestaafd worden door de onderliggende feiten en motiveringen. Dat leidt tot "onduidelijkheden" bij de NVAO over de al dan niet aanwezige basiskwaliteit in deze opleiding. De NVAO zal daarom een panel een nieuw onderzoek laten verrichten bij deze pabo over de onderwerpen "programma", "personeel" en "gerealiseerd niveau".

De andere pabo's zullen de komende week een positief "voornemen tot besluit" ontvangen, een aankondiging van een positief accreditatiebesluit. Het betreft de pabo's van de:

- Christelijke Hogeschool Ede CHE
- Fontys Hogescholen Pabo Limburg

- Fontys Hogescholen Tilburg
- Hogeschool Domstad Katholieke Lerarenopleiding Basisonderwijs

- Fontys Hogescholen, 's-Hertogenbosch
- Hogeschool van Arnhem en Nijmegen
- Driestar Educatief
- Hanzehogeschool Groningen
- Noordelijke Hogeschool Leeuwarden
- Gereformeerde Hogeschool, Zwolle
- Avans Hogeschool Breda/Tilburg
- Hogeschool Zeeland
- Fontys Hogescholen, Eindhoven
- Hogeschool INHOLLAND
- Hogeschool Utrecht
- Hogeschool Rotterdam
- Stenden Hogeschool (voormalige Hogeschool Drenthe)

- Stenden Hogeschool (voormalige CHN)
- Hogeschool Helicon, Onderwijs vanuit Antroposofie

- De Haagse Hogeschool

Tot slot dient nog een aantal afrondende opmerkingen te worden gemaakt:

- de pabo's van de Hogeschool Edith Stein, de Hogeschool De Kempel, de Katholieke Pabo te Zwolle en van Saxion Hogeschool te Deventer zijn al eerder in 2007 en 2008 geaccrediteerd;
- de pabo Almere heeft een goede beoordeling gekregen, maar is een samenwerkingsverband van de Hogeschool van Amsterdam en de Hogeschool IPABO, en kan daarom pas geaccrediteerd worden na de positieve beoordeling van de beide "moeder-pabo's";
- de oordelen van de panels van de verschillende VBI's kunnen niet met elkaar vergeleken worden. Dit wordt vooral veroorzaakt door de verschillende wijzen waarop de VBI's het oordeel "goed" hebben gedefinieerd. De beoordelingsrapporten van NQA bevatten mede daarom aanzienlijk vaker het oordeel "goed" dan die van Hobéon en Certiked;
- de 27 beoordeelde aanvragen hebben betrekking op een totaal van ruim 40 opleidingen en locaties. Voorbeeld hiervan is het rapport over de pabo's van INHOLLAND: in totaal gaat het hier om 6 opleidingen, namelijk in Dordrecht, Rotterdam, Den Haag, Hoofddorp, Haarlem en Alkmaar;